

10+2 ÎNTREBĂRI DESPRE AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ

1. Cât de importante sunt pentru Uniunea Europeană agricultura și dezvoltarea rurală?

Politica Agricolă Comună (PAC) a luat ființă în 1963 și a suferit de atunci cel puțin trei reforme majore – prima în 1992, a doua în 1999 (Agenda 2000), și a treia în iunie 2003 (cu prilejul finalizării negocierilor de aderare a zece noi membrii ai UE din Estul Europei).

Importanța PAC este reflectată prin câteva trăsături distincte:

- la momentul lansării PAC, trebuia atenuat șocul unei rate ridicate de ieșire a forței de muncă din agricultură. Lobby-ul din agricultură a rămas puternic și astăzi, politica agricolă fiind un capitol decizional sensibil;
- PAC este o politică prin excelență integraționistă, în mai mare măsură chiar decât Piața Internă, unde standardele armonizate le-au înlocuit doar în proporție de circa 10% pe cele naționale. În ce privește PAC, politicile agricole naționale au fost înlocuite, pentru marea majoritate a producției agricole (peste 90%), de reglementări comune de funcționare a piețelor și comercializare a produselor;
- PAC este o politică mare consumatoare de resurse financiare. PAC consumă, prin sistemul complex de subvenții și alte stimulente financiare, circa jumătate din bugetul comun.

Obiectivele politicii agricole comune sunt:

- creșterea eficienței agricole;
- nivel de trai echitabil pentru fermieri;
- stabilizarea piețelor agricole;
- asigurarea aprovizionării;
- prețuri rezonabile pentru consumatori.

Principiile PAC sunt :

- o piață unică a bunurilor: în interiorul Uniunii Europene, produsele agricole circulă fără restricții;
- preferința comunitară: este favorizat consumul produselor originare din Uniunea Europeană;
- solidaritate financiară între statele membre: măsurile comune sunt finanțate dintr-un buget comun.

Principalele instrumente ale PAC sunt fondurile structurale, pe de o parte, și piețele reglementate, pe de altă parte. În cadrul piețelor reglementate, sunt utilizate sistemele de prelevări variabile, plățile compensatorii și ajutorul financiar direct. Ajutorul financiar direct este forma de politică a venitului cu cele mai puține costuri sociale; reforma PAC din 2003 pune accentul pe acest instrument de intervenție. Acest suport financiar se va acorda în viitor mai puțin în funcție de producție, ci mai ales în funcție de îndeplinirea unor norme sanitare și de mediu.

Componenta de dezvoltare rurală a PAC a căpătat o atenție sporită după elaborarea de către Comisie a documentului strategic Agenda 2000. Sunt două rațiuni majore care justifică necesitatea unei abordări în această direcție: proporția foarte mare – 80% - pe care o dețin suprafețele agricole relativ la suprafața Uniunii Europene, respectiv obiectivul primordial de coeziune economică și socială al Uniunii Europene, a cărui realizare ar deveni utopică fără acordarea atenției cuvenite dezvoltării armonioase a zonelor rurale.

Obiectivele politicii de dezvoltare rurală, definite în Regulamentul Consiliului nr. 1257/17 mai 1999 referitor la sprijinul pentru dezvoltare rurală, sunt:

- ameliorarea exploatațiilor agricole;
- garantarea siguranței și calității produselor agricole;
- asigurarea unor niveluri stabile și echitabile ale veniturilor fermierilor;
- protecția mediului;
- dezvoltarea de activități complementare și alternative generatoare de locuri de muncă, pentru a contracara procesul de depopulare a zonelor agricole și a întări substanța economică și socială a zonelor rurale;
- îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață în zonele rurale și promovarea șanselor egale.

Principiile care stau la baza politicii de dezvoltare rurală sunt:

- multifuncționalitatea agriculturii, în sensul unei interpretări mai largi acordate activităților agricole, în plus față de rolul tradițional de furnizor de produse agricole;
- abordarea multisectorială și integrată a economiei rurale, în sensul diversificării activităților, creării de surse suplimentare de venit și ocupare, și prezervării patrimoniului rural;
- flexibilitatea financiară în sprijinirea dezvoltării rurale, în sensul descentralizării deciziei, subsidiarității, și implicării partenerilor locali;
- transparența în elaborarea programelor de dezvoltare rurală, bazat pe simplificarea legislației.

Măsurile de politică de dezvoltare rurală pot fi : însoțitoare (pensionarea anticipată; agricultura organică; exploatarea zonelor defavorizate) sau de modernizare și diversificare a exploatațiilor agricole (investiții; atragerea fermierilor tineri; activități de formare profesională, în special în domeniile calității produselor și protejării mediului; conservarea și protejarea pădurilor; sprijin pentru alte activități: reparcelarea terenurilor, dezvoltarea serviciilor în mediul rural, renovarea satelor, protejarea patrimoniului, promovarea turismului și activităților meșteșugărești).

2. În ce constă ajutorul Uniunii Europene pentru agricultură și dezvoltare rurală?

În perioada de pre-aderare, în vederea pregătirii statelor candidate, UE finanțează un Program Special pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (SAPARD). România are acces prin programul SAPARD la 153 milioane de euro anual, pe o perioadă de 7 ani (2000 –2006).

Finanțarea este îndreptată în principal către dezvoltarea zonelor rurale. Fondurile sunt destinate investițiilor în infrastructura rurală (drumuri, apă, canalizare), în dezvoltarea fermelor, pentru sprijinirea gospodăriilor, a firmelor private, asociațiilor de producători, pentru dezvoltarea sistemului de irigații, împăduriri, activitatea laboratoarelor de cercetare. Prin îmbunătățirea sistemelor de apă și canalizare se pot rezolva o serie de probleme grave legate de igienă și sănătate. Îmbunătățirea drumurilor va ușura comercializarea produselor, va încuraja diversificarea activităților și atragerea de investitori și de turiști. Detaliile finanțării prin SAPARD sunt prezentate în răspunsul la întrebarea 4.

În ceea ce privește Politica agricolă comună, aceasta este finanțată prin intermediul fondurilor structurale din Secțiunea Orientare și pentru organizațiile comune de piață prin Secțiunea Garantare.

Fondurile structurale relevante pentru agricultură și dezvoltare rurală sunt:

- Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), care urmărește mai ales asistarea regiunilor rămase în urmă din punctul de vedere al dezvoltării (venitul pe locuitor se află la mai puțin de 75% din media comunitară) și care cunosc dificultăți în procesul de conversie economică; și
- Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă (FEOGA) care ajută la dezvoltarea zonelor rurale prin creșterea eficienței structurilor de producție, procesare și distribuție a produselor agricole și forestiere.

Bugetul total al fondurilor structurale este de 195 miliarde Euro în perioada 2000-2006.

Principiile finanțării prin fonduri structurale sunt:

- asistența financiară trebuie să fie parte a unui program;

- programul respectiv să cuprindă cât mai multe părți interesate;
- asistența financiară comunitară este adițională fondurilor naționale, și nu le înlocuiește;
- asistența financiară trebuie să fie bine administrată, monitorizată și evaluată.

În cadrul FEDR s-a dezvoltat recent o inițiativă pentru sprijinirea măsurilor inovative, una din temele prioritare de acțiune fiind identitatea regională și dezvoltarea rurală.

În cadrul FEOGA există două linii de finanțare distincte: Secțiunea Garantare și Secțiunea Orientare. În Secțiunea Orientare se finanțează și programul Leader+. Scopul acestui program constă în încurajarea, la nivel european, a parteneriatelor și schimbului celor mai bune practici, în vederea promovării unei agriculturi durabile. Conceptul de agricultură durabilă se referă la administrarea resurselor naturale pe baze raționale, care să conducă la prezervarea lor în bune condiții pe termen lung.

Programul acordă co-finanțare pentru următoarele acțiuni:

- elaborarea de strategii-pilot integrate de dezvoltare teritorială (de sus în jos);
- cooperarea dintre colectivitățile rurale teritoriale;
- networking;
- asistență tehnică.

În mod prioritar, se au în vedere proiectele care își propun să:

- utilizeze în modul cel mai eficient resursele naturale și culturale și astfel să valorifice specificul zonei;
- amelioreze calitatea vieții în zonele rurale;
- adauge valoare produselor specifice zonei, în special prin promovarea lor pe piață prin acțiuni colective;
- utilizeze cunoștințe și tehnici recente pentru creșterea competitivității produselor și serviciilor în zonele rurale.

3. Ce trebuie să facă România pentru a putea beneficia de sprijinul Uniunii Europene pentru agricultură și dezvoltare rurală?

Până la momentul aderării, România trebuie să-și pregătească instituțiile care vor aplica Politica Agricolă Comună (PAC). Numai așa va putea beneficia de toate avantajele acestei politici.

România nu este obligată să se conformeze legislației europene înainte de data aderării. Acest lucru poate fi însă avantajos în unele cazuri, pentru protejarea consumatorilor proprii, cât și pentru creșterea exporturilor în UE și în restul lumii. Este vorba despre legislația legată de aspectele tehnice-veterinare, fitosanitare și de securitate a alimentelor. De exemplu, vaccinarea împotriva pestei porcine, utilizată în România, este interzisă în UE deoarece carnea poate fi afectată, conducând la posibilitatea îmbolnăvirii consumatorilor. România nu are obligația de a renunța la acest vaccin înainte de aderare. Pe de altă parte, menținerea lui blochează exportul cărnii de porc către țările UE.

România a adoptat o Strategie Agricolă și Rurală pentru Aderarea la UE. Această strategie este cuprinzătoare în ceea ce privește identificarea schimbărilor necesare pentru alinierea la PAC și conține o listă a măsurilor necesare pentru adaptarea politicilor, structurilor și legislației actuale împreună cu un calendar detaliat pentru măsurile care urmează să fie adoptate în perioada 2003-2006. Strategia va trebui însă să ia în considerare măsurile de reformă a PAC adoptate în iunie 2003 de către Comisia Europeană.

Problemele structurale ale agriculturii românești sunt dificil de rezolvat. Spre deosebire de majoritatea statelor care vor deveni membre în 2004, în România dezechilibrele structurale din sectorul agricol sunt mai mari, fiind nevoie de corecții mai complicate. Fragmentarea excesivă a proprietății agricole este unul din principalele neajunsuri. UE nu are competențe directe în această problemă dar poate acționa indirect prin anumite măsuri de dezvoltare rurală sau prin stabilirea criteriilor de susținere a veniturilor agricultorilor. În prezent România orientează fondurile bugetare atât către fermele comerciale (medii și mari) cât și către cele de dimensiune mică (2 milioane de ha, îngrășăminte chimice, motorină). O altă problemă structurală importantă a agriculturii o reprezintă numărul mare de ferme de subzistență și de semi-subzistență (vezi și

răspunsul la întrebarea 5). Autoritățile românești trebuie să realizeze o schemă de restructurare a fermelor de semi-subsistență pe principii de eficiență.

O altă problemă a agriculturii românești o reprezintă ponderea mare a agricultorilor în totalul populației ocupate, precum și numărul mare de fermieri vârstnici. Pentru acest aspect UE propune pentru agricultura comunitară aplicarea unei scheme de pensionare anticipată (*early retirement scheme*), care poate garanta venituri totale de până la 150.000 Euro/fermier (în tranșe egale timp de zece ani). La rândul lor autoritățile române vor trebui să aplice această schemă care va presupune ca fermierii mai în vârstă (minim 55 de ani) să înceteze definitiv toate activitățile agricole comerciale, iar utilizarea terenului să fie transferată altor fermieri mai tineri care vor trebui să demonstreze că pot îmbunătăți viabilitatea exploatațiilor.

Respectarea standardelor de calitate și a reglementărilor sanitare și fito-sanitare constituie o altă direcție de maximă importanță în procesul de armonizare la normele comunitare. Cunoașterea și aplicarea prevederilor de acest tip de către fermieri sunt vitale din cel puțin două motive.

Pe de o parte ele constituie o condiție pentru accesul la mecanismele comunitare de sprijin (principiul condiționalității). Pe de altă parte, nerespectarea standardelor de către producători atrage după sine imposibilitatea comercializării produselor agricole pe piața comunitară. În ultimii ani s-a înregistrat o transpunere accelerată a acquisului în domeniul calitativ, sanitar și fito-sanitar. Totuși acest ritm ridică o serie de probleme atât pentru fermieri cât și pentru procesatori. Comisia Europeană și-a exprimat îndoiala cu privire la capacitatea de implementare a noii legislații din cauza resurselor insuficiente. Totodată, transpunerea acquis-ului în legislația națională presupune pe lângă probleme de informare și costuri suplimentare de adaptare pentru agricultori și procesatori. Aceste costuri pot constitui o piedică în calea obținerii avantajelor PAC de către fermieri. În același context stimularea activității în domeniul agriculturii ecologice ar trebui să constituie o prioritate. Trebuie precizat că un produs agricol, pentru a obține eticheta de *ecologic* trebuie să îndeplinească unele criterii generale aplicabile tuturor produselor realizate și comercializate în spațiul comunitar, la care se adaugă și o serie de criterii specifice. În acest context România a elaborat Planul Național de Acțiune în domeniul ecologic. Asigurarea fondurilor de co-finantare ar putea fi o altă provocare cu care se vor confrunta autoritățile după aderarea la UE. Cea mai mare parte a măsurilor vitale pentru restructurarea sectorului agricol se înscriu în cadrul politicii comunitare, în rândul componentei de dezvoltare rurală. Această componentă importantă a politicii PAC presupune și o contribuție națională care să suplimenteze bugetul comunitar. Inițial această contribuție națională era de 50% din valoarea totală a proiectului de finanțat. Pe anumite măsuri, statele ce vor deveni membre din 2004 au negociat un procent de numai 20% din cauza presiunii asupra bugetelor naționale.

Managementul aplicării PAC este o altă problemă importantă în perspectiva aderării la UE. În lipsa unui sistem adecvat de implementare a măsurilor comunitare sau a disfuncționalităților apărute în sistem, accesul la bugetul comunitar poate fi blocat.

În momentul aderării România va trebui să finalizeze pregătirile privind instituirea:

- Agenția de Plăți – prin intermediul acesteia, urmează să se realizeze cel mai mare volum al activităților de implementare a PAC (plăți către fermieri, intervenția pe piață, acordarea restituirilor la export, emiterea licențelor de export și import);
- Sistemul Integrat de Control și Administrație – este sistemul comunitar utilizat pentru controlul acordării corecte de plăți directe în agricultură;
- Rețeaua de Informații Contabile în Agricultură – pe baza acesteia vor fi centralizate datele tehnice și de performanță economică, necesare formulării politicii agricole, trebuie format un comitet național pentru selectarea acelor exploatații agricole care vor furniza date, să pregătească un plan pentru selectarea acestor exploatații.

4. Cum îi ajută programul SAPARD pe fermierii români? Cum pot fi obținute fonduri prin acest program?

Programul SAPARD este un instrument financiar oferit de Uniunea Europeană pentru a ajuta statele candidate (țările care și-au depus cererea de aderare la Uniunea Europeană) în procesul de pre-aderare în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale. Agenția SAPARD este autoritatea națională responsabilă de implementarea financiară și tehnică a Programului SAPARD. Înființată prin Ordonanța de Urgență nr.142 din septembrie 2000, aprobată prin Legea nr 309 /2001 cu completările OUG 140/2001. Scopul Agenției Sapard îl constituie implementarea tehnică și financiară a Instrumentului Special de Preaderare pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, Programul Sapard. Agenția Sapard are în structură o unitate centrală și opt birouri regionale de implementare a Programului Sapard (1 Nord-Est, 2 Sud-Est, 3 Sud-Muntenia, 4 Sud-Vest Oltenia, 5 Vest, 6 Nord-Vest, 7 Centru, 8 București-Ilfov). Uniunea Europeană a propus o alocare orientativă a fondurilor pentru fiecare stat candidat având în vedere următoarele criterii: suprafața agricolă, populația ocupată în agricultură, produsul intern brut, situația teritorială specială – zone defavorizate. Astfel, aproximativ 153 milioane Euro vor fi alocate anual României de către Uniunea Europeană pe o perioadă de șapte ani (2000 – 2006), asistență financiară nerambursabilă, pentru a facilita adoptarea legislației comunitare din domeniu și pentru a îmbunătăți competitivitatea sectorului agricol. Conform volumului acestei alocații din partea UE, România ocupă locul secund (după Polonia). Sumei alocate de UE i se va adăuga o cofinanțare națională din bugetul de stat de 25% (circa 50 milioane Euro anual). Adăugând și contribuția privată, costul total al punerii în practică a programului românesc de dezvoltare rurală este aproximativ 300 milioane euro în fiecare an. Sprijinul financiar va fi utilizat pentru a se atinge standardele UE din domeniul politicii agricole, al siguranței alimentare și protecției mediului înconjurător. Va fi utilizat și pentru a investi în infrastructură, dezvoltarea climatului de afaceri, diversificarea activităților economice și dezvoltarea resurselor umane.

Programul SAPARD finanțează două categorii de proiecte:

- Private (generatoare de venit), cum sunt cele aferente măsurii de investiții în prelucrarea produselor agricole;
- Publice (negeratoare de venit), cum sunt cele aferente măsurii privind dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii rurale.

Programul SAPARD are patru priorități de finanțare, detaliate în continuare.

Axa Prioritară 1: *Îmbunătățirea accesului la piețe și a competitivității produselor agricole prelucrate*, prin următoarele obiective:

- Orientarea producției în concordanță cu tendințele previzibile ale pieței sau încurajarea dezvoltării de noi piețe pentru produsele agricole, mai ales pentru prelucrarea și marketingul produselor obținute conform respectării standardelor de mediu în vigoare, iar în unele cazuri se pot utiliza produse biologice (în special pentru agricultura organică) ;
- Îmbunătățirea calității produselor prelucrate și controlul calității produselor alimentare prin respectarea cerințelor minime de securitate alimentară în conformitate cu standardele UE;
- Îmbunătățirea și controlul condițiilor sanitare ;
- Înființarea și întărirea procesatorilor privați de produse agro-alimentare și piscicole.

Măsura 1.1. Prelucrarea și marketingul produselor agricole și piscicole

Aplicând art. 2 din Reglementarea Consiliului (CE) nr. 1268/1999, art. 3 din Reglementarea Comisiei Europene nr.2759/1999 și art. 25 și 26 din Reglementarea Consiliului (CE) nr.1257/1999, măsura are ca obiectiv general sprijinul pentru investiții destinate îmbunătățirii și raționalizării procesării și comercializării produselor agricole și piscicole, în conformitate cu *acquis-ul comunitar*, contribuind astfel la creșterea competitivității și a valorii adăugate pentru aceste produse, fiind în același timp un sector cu un mare potențial în crearea de noi locuri de muncă. Această măsură va fi însoțită cu privatizarea în curs a sectorului și reducerea capacităților supradimensionale din proprietatea statului. Datorită faptului că sectorul procesării este situat în proporție de 85% în zona urbană, investițiile sprijinite prin această măsură ar trebui de asemenea să se adreseze acelor unități unde să se poată restructura și moderniza capacitățile de producție și totodată, să se evite slaba utilizare a acestor capacități. Sprijinirea capacităților de procesare mici și mijoci în spațiul rural este justificabilă atâta timp cât există un surplus de materie primă

care poate fi absorbită de către unități din spațiul rural, fără diminuarea cantității de materii prime destinate unităților procesatoare din spațiul urban. Această măsură va putea fi pusă în practică ținând cont de următoarele obiective operaționale:

- Sprijinul acordat investițiilor pentru îmbunătățirea procesării și marketingului produselor agricole pe obiective și pe sectoare;
- Sprijinul pentru investițiile pentru monitorizarea calității (controlul laboratoarelor uzinale);
- Stimularea investițiilor ce au ca scop protejarea și îmbunătățirea mediului ca și, pentru sănătatea și bunăstarea animalelor (*investiții verzi*).

Această măsură acordă prioritate sectoarelor de producție pentru care sunt necesare investiții importante pentru implementarea *acquis-ului comunitar* (lapte, carne, fructe și legume, vin, pește); dar nu exclud și celelalte sectoare care reprezintă potențial important de pus în valoare (cereale și oleaginoase). În sectoarele mai sus amintite, vor fi sprijinite numai modernizările capacităților existente. Această măsură va acorda prioritate acelor proiecte mai mari de 100.000 Euro, dar nu exclude proiectele mai mici (între 30.000 și 100.000 Euro pentru acele proiecte amplasate în mediul rural și bazate pe piețe locale). Pregătirea profesională a acestui sector va fi susținută prin măsura "Asistența tehnică" a Programului SAPARD.

Măsura 1.2. Îmbunătățirea structurilor în vederea realizării controlului de calitate, veterinar și fitosanitar, pentru calitatea produselor alimentare și pentru protecția consumatorilor.

Măsura are ca obiectiv general implementarea *acquisului comunitar* în domeniul sanitar veterinar, sănătatea plantelor, controlul calității produselor alimentare pentru a contribui la îmbunătățirea calității materiilor prime și a produselor finite agro-alimentare, precum și la îmbunătățirea competitivității pieței interne și a perspectivelor de export.

Pentru această măsură sprijinul este asigurat în deplină complementaritate, atât din fonduri PHARE, cât și SAPARD. Ținând cont de faptul că scopul acestei măsuri este construcția instituțională, ar putea fi finanțat mai ales de programul PHARE. În cazul în care programul PHARE nu va putea finanța aceste proiecte, acestea vor fi finanțate de programul SAPARD.

Axa prioritară 2: Îmbunătățirea infrastructurii pentru dezvoltare rurală și agricultură, prin promovarea următoarelor obiective specifice:

- Îmbunătățirea accesului locuitorilor din spațiul rural la exploatații, îmbunătățirea comunicațiilor între zonele rurale și accesului la rețeaua națională ;
- Îmbunătățirea condițiilor de igienă și sanitare ale locuințelor și ale activităților productive executate conform standardelor în vigoare;
- Asigurarea consumului necesar de apă pentru culturile agricole și pentru animale în zonele cu deficit de umiditate, în termenii eficienței economice, prin creșterea capacității de folosire a sistemelor de irigații existente și prin reducerea pierderilor de apă din rețeaua de irigații;
- Creșterea capacității de protecție a terenurilor agricole împotriva inundațiilor, prin dezvoltarea de noi canale și alte sisteme specifice și prin reabilitarea celor existente.

Măsura 2.1. Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii rurale

Scopul acestei măsuri este să îmbunătățească accesul locuitorilor spațiului rural la serviciile publice, să creeze condițiile necesare pentru modernizarea gradului de confort din zonele rurale, să îmbunătățească calitatea mediului și să diminueze sursele de poluare.

Această măsură va fi pusă în practică ținând cont de următoarele obiective operaționale:

- Construirea și modernizarea drumurilor locale comunale și a podurilor;
- Construirea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă potabilă;
- Îmbunătățirea managementului sistemelor de canalizare prin investiții la stațiile de tratare a apei.

Acestei măsuri i se va acorda o sumă mai mare în primii doi ani, ținându-se cont de nevoile acestui sector. Măsura se va implementa într-un mod integrat în scopul sprijinirii investițiilor corelate cu celelalte măsuri ale programului SAPARD. Investițiile finanțate în cadrul acestei măsuri sunt considerate ca fiind investiții în infrastructura care nu generează venit net semnificativ.

Măsura 2.2. Managementul resurselor de apă pentru agricultură

Obiectivele generale ale acestei măsuri sunt asigurarea unui management durabil al resurselor de apă din mediul rural, menținerea și stabilizarea producției, conservarea și protejarea mediului, și contribuția la creșterea veniturilor și sprijinirea angajaților din mediul rural.

Obiectivele operaționale din cadrul acestei măsuri își găsesc exprimarea în reabilitarea și îmbunătățirea sistemului de irigații existent, ca și în reabilitarea și modernizarea sistemului de drenaj existent.

Această măsură va fi pusă în practică ținând cont de următoarele obiective operaționale:

- Reabilitarea și îmbunătățirea sistemului de irigații existent;
- Reabilitarea și modernizarea sistemului de drenaj existent;
- Reducerea pierderilor de apă în rețeaua de irigații.

Axa prioritară 3. Dezvoltarea economiei rurale, având ca obiective :

- Scăderea costurilor de producție;
- Ajustarea producției la nevoile pieței;
- Asigurarea folosirii optime a forței de muncă disponibile prin încurajarea creării de noi locuri de muncă;
- Îmbunătățirea și diversificarea producției;
- Îmbunătățirea calității;
- Promovarea și diversificarea activităților agricole;
- Stabilirea în comun a regulilor unitare referitoare la informații despre producție în special în recoltare și distribuția pieței, recunoscute oficial în țările candidate;
 - Conservarea mediului natural agricol care este potențial amenințat;
 - Protecția și îmbunătățirea resurselor forestiere printr-o mai bună valorificare a pădurii.

Măsura 3.1. Investiții în exploatațile agricole

Măsura va fi implementată cu prioritate pentru activarea potențialului agricol, valorificarea resurselor locale în vederea eficientizării sistemului de exploatare practicat, pentru a se asigura venitul producătorilor agricoli. Trebuie acordat sprijin pentru înființarea sau modernizarea investițiilor în conformitate cu *acquis-ul comunitar*. Exploatațiile care vor primi sprijin din partea Programului SAPARD vor trebui să fie în acord cu legislația națională în vigoare și dacă legislația este modificată pe perioada implementării proiectului vor trebui să fie în acord cu legislația în vigoare înainte de ultima plată. Această măsură va fi pusă în practică ținând cont de obiectivele operaționale, de promovare a investițiilor în sectorul animalelor și plantelor la nivelul fermei, pentru a îmbunătăți construcțiile din fermă și pentru a le dota cu noi utilaje și/sau animale de valoare genetică ridicată.

Măsura 3.2. Constituirea grupurilor de producători

Obiectivul general al acestei măsuri este de a crește veniturile producătorilor care sunt membrii ai grupurilor de producători și care mențin și creează locuri de muncă în zonele rurale prin înființarea acestor grupuri. Scopul grupurilor de producători este de a-și comercializa în comun produsele și de a stabili reguli de producție comune. În consecință, trebuie îmbunătățite de asemenea calitatea și condițiile de comercializare ale produselor obținute de grupurile de producători.

Obiective operaționale:

- Sprijin pentru încurajarea înființării și facilitarea operațiilor administrative pentru grupurile de producători;
- Stimularea în special a tinerilor fermieri (sub 40 de ani) pentru a se implica în înființarea grupurilor de producători;
- Creșterea calității prin înființarea grupurilor de producători conduce la aplicarea tehnologiilor moderne și implicit la creșterea calității produselor.

Măsura 3.3. Măsuri de agro-mediu

Dezvoltarea experienței practice a implementării măsurii de agro-mediu, atât la nivel administrativ cât și la nivel local, respectiv la nivelul fermei, în concordanță cu principiile PAC va grăbi procesul de armonizare legislativă pe care România îl realizează ca și preluarea experienței statelor membre UE. MAPPM a început deja pregătirea contextului legal pentru implementarea măsurilor de agro-mediu fiind

aprobate elementele majore ale legislației în acest domeniu, de exemplu Ordonanța Guvernului nr. 34/1999 cu privire la producția organică și la certificarea acesteia.

În concordanță cu prevederile art. 22 al Reglementării Consiliului (CE) nr.1257/1999 sprijinul pentru măsurile de producție agricolă destinate protejării mediului și menținerii specificului rural (agro-mediul) vor contribui la multiplicarea acțiunilor pentru îndeplinirea obiectivelor în concordanță cu politicile comunitare referitoare la agricultură și mediu. În mod special, sprijinul oferit prin această măsură va promova ca obiectiv operațional punerea în practică a proiectelor pilot, vizând spre conversia la o agricultură organică, protecția zonelor cu biodiversitate specială / importanță naturală și menținerea / îmbunătățirea peisajului rural sau a mediului natural.

Măsura 3.4. Dezvoltarea și diversificarea activităților economice pentru generarea de activități multiple și venituri alternative

Sprijinul va fi adresat pentru susținerea menținerii și creșterii numărului locurilor de muncă și generarea de venituri alternative prin diversificarea activităților rurale legate de agricultură.

Această măsură va fi pusă în practică ținând cont de următoarele obiective operaționale:

- Susținerea activităților agricole în mediul rural prin sprijinirea serviciilor specifice; în acest sens, să propune susținerea înființării cercului de mașini agricole și servicii de reparații ale mașinilor agricole.
- Sprijinirea activității tinerilor și femeilor;
- Susținerea activităților specifice turismului rural (agri and silvo-tourism);
- Menținerea și dezvoltarea activităților meșteșugărești tradiționale și artizanale;
- Dezvoltarea acvaculturii, apiculturii, sericiculturii și cultivării ciupercilor.

Trebuie menționat că România are deja o experiență în turismul rural, prin existența rețelelor de comercializare și clasificarea unităților agroturistice conform cu gradul lor de confort. Se propune acordarea unei priorități în ceea ce privește modernizarea unităților existente, dar și crearea de noi unități dacă solicitantul își justifică investiția pe un studiu asupra unei piețe potențiale acolo unde va fi amplasat proiectul.

Măsura 3.5. Silvicultura

Obiective generale:

- menținerea și dezvoltarea funcțiilor economice, ecologice și sociale ale pădurilor în zonele rurale, concomitent cu extinderea zonelor împădurite, pentru a crește valoarea adăugată a produselor forestiere, precum și veniturile deținătorilor de păduri;
- îndeplinirea angajamentelor luate de România în cadrul Conferinței Pan-europene privind protecția pădurilor;

Sprijinul va promova unul sau mai multe din următoarele obiective operaționale:

- Sprijin financiar pentru comunitățile locale în ceea ce privește împădurirea terenurilor abandonate și sistemului de drumuri forestiere;
- Sprijin financiar pentru deținătorii de păduri și terenuri agricole degradate din sectorul privat (persoane fizice sau asociațiile lor, persoane juridice), precum și pentru întreprinderile private de recoltare, transport și procesarea primară a lemnului din pădurile aflate în spațiul rural, pentru: Crearea și modernizarea pepinierelor, împădurirea, Recoltarea și transportul produselor din lemn, Prelucrarea primară a lemnului.

Axa 4. Dezvoltarea resurselor umane, cu obiectivele specifice :

- Pregătirea fermierilor pentru reorientarea calitativă a producției, pentru diversificarea activităților economice, pentru aplicarea acestor metode de producție care sunt consecvente cu protejarea și îmbunătățirea peisajului și a protecției mediului, a normelor care sunt aplicate în domeniul creșterii și sănătății animalelor, precum și pentru atingerea unui nivel de pregătire profesională care este necesar pentru managementul unor exploatații viabile;
- Să asigure că programul va fi cunoscut atât de beneficiar cât și de responsabilii cu implementarea lui (prin selecție, verificare și monitorizare);
- Să se asigure promovarea programului;

- Să asigure pregătirea și formarea diferitelor autorități și organizații responsabile cu îndeplinirea programului;
- Să elaboreze studiile necesare implementării măsurilor.

Măsura 4.1. Îmbunătățirea pregătirii profesionale

Printre obiectivele operaționale ale acestei măsuri putem să menționăm:

- Reorientarea calitativă a producției, inclusiv pentru înființarea grupurilor de producători;
- Practici productive compatibile cu menținerea peisajului rural, protecția mediului, standardele de igienă, și bunăstarea animalelor, incluzând instruirea fermierilor care vor aplica măsura de agro-mediu;
- Managementul fermelor viabile din punct de vedere economic și al fermelor de acvacultură;
- Administrarea rețelilor de irigații de către membrii asociațiilor utilizatorilor de apă;
- Alte pregătiri profesionale: silvicultura și diversificarea activităților rurale în cazul producătorilor agricoli și deținătorilor de păduri.

Măsura se va concentra asupra instruirii pe termen scurt în sectoarele care se referă la *acquis-ul comunitar*: mediul înconjurător, igiena și calitatea, bunăstarea animalelor și pentru viabilitatea economică a exploataților agricole și piscicole. Măsura de Asistență tehnică a programului SAPARD va finanța pregătirea profesională pentru a măsura "Îmbunătățirea prelucrării și comercializării produselor agricole și piscicole", iar programul PHARE și programele naționale pot eventual să susțină instruirea profesională pentru beneficiarii care nu sunt fermieri din cadrul măsurii "Diversificarea activităților economice".

Măsura 4.2. Asistența tehnică

- Asigurarea cunoașterii programului, atât de către beneficiari, cât și de către responsabilii cu implementarea sa (promovare, selecție, verificare și monitorizare);
- Asigurarea implementării programului în mod eficient, transparent și riguros; incluzând achiziționarea de echipament necesar monitorizării programului, echipamentul și lucrările interne ale comitetului de monitorizare;
- Informarea beneficiarilor și marelui public asupra programului;
- Asigurarea instruirii și formării diferitelor autorități și organisme responsabile cu realizarea programului;
- Efectuarea studiilor necesare implementării măsurilor și programului;
- Asigurarea evaluării și controlului implementării programului;
- Instruirea agenților care aparțin întreprinderilor de prelucrare și marketing finanțate prin Programul SAPARD;
- Instruirea agenților responsabili cu implementarea programului.

În România sunt deocamdată operaționale doar o parte din aceste măsuri, având drept beneficiari eligibili:

- pentru măsura 1.1 *Îmbunătățirea prelucrării și marketingului produselor agricole și piscicole* beneficiarii sunt: Societățile comerciale cu capital integral privat, cooperativele de consum;
- Pentru măsura 2.1 *Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii rurale* beneficiarii sunt: Consiliile Locale ale comunelor, asociații, cu statut juridic, între consilii locale de comune;
- Pentru măsura 3.1. *Investiții în exploatațile agricole* beneficiarii sunt: Producătorii agricoli individuali; Asociațiile agricole familiale; Societățile agricole private / asociațiile agricole cu personalitate juridică, prevăzute de Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură; Societățile comerciale agricole cu capital integral privat constituite în baza Legii nr.31/1990 și a Legii nr.15/1990;
- Pentru măsura 4.1. *Îmbunătățirea pregătirii profesionale* beneficiarul este Ministerul Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului. Regulile de co-finanțare sunt diferite pentru beneficiarii privați și respectiv cei publici: Beneficiarii privați trebuie să finanțeze, cu fonduri proprii între 50% și 70% din valoarea proiectului; Beneficiarii publici (de exemplu comunități locale) pot beneficia de o finanțare de 100% a proiectului lor, cu condiția ca acesta să nu genereze venituri. Această finanțare se va

acorda doar pentru proiectele care vor fi declarate eligibile și aprobate în vederea finanțării în urma licitațiilor analizate.

Fermierii pot primi finanțare, prin rambursarea cheltuielilor efectuate, pentru achiziții de animale, dotare cu tractoare, utilaje, mașini, instalații și echipamente, modernizarea și construirea fermelor, pentru refacerea plantațiilor pomicole și viticole, precum și pentru diversificarea activităților economice din mediul rural.

Pentru a avea acces la fonduri, ei trebuie să parcurgă următoarele etape:

- Identificarea nevoilor și a soluțiilor potrivite, consultând Ghidul Solicitantului oferit de Agenția SAPARD;
- Transformarea ideilor într-un plan de afaceri;
- Completarea cererii de finanțare (poate fi procurată de la Direcțiile Agricole Județene, Birourile Regionale SAPARD și Oficiile de Consultanță Agricolă);
- Obținerea autorizațiilor necesare;
- Depunerea dosarului la Biroul Regional SAPARD.

Dosarul include: cererea de finanțare, planul de afaceri, studiul de fezabilitate (după caz) și toate anexele necesare. Personalul Biroului Regional verifică, în prezența aplicanților, dacă cererea de finanțare este completată corect, dacă sunt prezente toate anexele (plan de afaceri, studiu de fezabilitate, Hotărâri ale Consiliului Local, Declarații etc.).

După acești pași, este verificată eligibilitatea proiectului și are loc vizita în teren, iar în final, dacă proiectul este selectat spre finanțare, se semnează contractul.

5. Adoptarea reglementărilor europene pune în pericol existența micilor ferme/gospodării?

Nu este vorba despre așa ceva, ci chiar dimpotrivă.

În primul rând, Politica Agricolă Comună se referă la fermele care produc pentru piață (ferme comerciale), nu și la gospodăriile de subzistență (care produc exclusiv pentru consumul propriu).

În al doilea rând, în România există numeroase ferme de semi-subzistență, care produc pentru consumul propriu, dar și comercializează o parte din producție. Această situație este de altfel comună multora dintre viitorii noi membrii ai UE. Pentru a sprijini transformarea acestor mici ferme de semi-subzistență în entități comerciale viabile și pentru a contribui la sporirea venitului lor pe parcursul acestui proces de rentabilizare, fiecare fermă de semi-subzistență poate primi o sumă maximă de 1000 euro pe an.

În al treilea rând, noile reforme ale PAC pot determina creșterea concurenței pe piața agricolă comunitară, prin renunțarea parțială la relaționarea subvențiilor de nivelul producției și prin plafonarea subvenției maxime care poate fi primită de fermele mari.

6. Ce se înțelege prin agricultură ecologică/organică și cum este privit acest sector în Uniunea Europeană?

Reglementarea Consiliului European 2092/91, în varianta consolidată, echivalează termenul de agricultură organică folosit în limba engleză cu cel de agricultură ecologică (folosit de ex. în spaniolă sau suedeză) și cu cel de agricultură biologică (folosit de ex. în franceză sau italiană).

Agricultura ecologică este un sistem de management al producției agricole care favorizează resursele reînnoibile și reciclarea și nu dăunează mediului înconjurător. Agricultura organică evită folosirea pesticidelor, ierbicidelor, fertilizatorilor sintetici și a practicilor de manipulare genetică. În ceea ce privește creșterea animalelor, se evită folosirea profilactică a antibioticelor și a hormonilor de creștere, și se pune accentul pe bunăstarea animalelor și pe asigurarea unei hrane cu produse naturale.

Agricultura ecologică a cunoscut o expansiune rapidă în UE în ultimul deceniu, dar rămâne deocamdată cu o pondere redusă în totalul suprafețelor cultivate din UE: aproximativ 3%. Nivelul maxim este în Austria (10%), dar există state membre ale UE care și-au fixat obiective îndrăznețe până în 2010 (Germania – 20%). Polonia și Ungaria acordă și ele o atenție deosebită agriculturii ecologice, majoritatea produselor lor fiind exportate. Prin comparație, în România, la nivelul anului 2002, doar 0,2% din suprafețele agricole erau cultivate prin metode ale agriculturii organice (din 43.000 ha cultivate prin agricultură organică, 20.000 ha erau pășuni, 12.000 ha erau culturi de grâu, 10.000 ha culturi de oleaginoase, 800 ha legume, 200 ha fructe, și 500 ha alte culturi).

Agricultura ecologică înseamnă o reîntoarcere la valorile agriculturii tradiționale, dar nu și la metodele acesteia. UE a stabilit standarde de producție pentru agricultura organică; țările care nu au inclus în legislația lor astfel de standarde compatibile cu cele din UE, nu pot exporta în UE produse ale agriculturii organice decât pe baza unor autorizații de import, care se acordă pe baza unei analize caz cu caz.

Produsele agriculturii ecologice sunt, în general, mai scumpe decât produsele convenționale pentru că există o serie de costuri tehnologice și de îndeplinire a standardelor care nu pot fi compensate prin aplicarea principiilor economiei de scală. De aceea, există o serie de mecanisme financiare prin care UE vine în sprijinul producătorilor agricoli care îndeplinesc standardele comunitare de agricultură ecologică. Aceste mecanisme financiare pot reprezenta atât plăți directe, cât și sprijinirea procesului investițional, ajutoare de formare și pregătire profesională, plăți compensatorii. La reforma PAC s-a stabilit că se poate acorda un sprijin financiar pentru fermierii care timp de cel puțin 5 ani au practicat metode agro-ecologice, în limita a 600 Euro/ ha pentru recoltele anuale, 900 Euro/ ha pentru recolte perene, și 450 Euro/ ha pentru alte recolte.

7. Vor mai exista subvenții pentru agricultură/dezvoltare rurală după aderarea la Uniunea Europeană?

Vor exista, și chiar într-un volum mai substanțial, dar criteriile de acordare vor fi corelate cu prevederile noii PAC. După aderarea României la UE, produsele agricole românești vor beneficia de aceleași subvenții ca și cele din actualele state membre, cu excepția cazurilor în care s-au negociat perioade de tranziție.

În primul rând este vorba despre ajutorul financiar direct. O fermă mare dintr-un stat membru UE va putea accesa un plafon maxim de 300.000 Euro/subvenție, iar o fermă mică, de semi-subsistență, un plafon anual maxim de 1.000 euro (vezi și răspunsul la întrebarea 5). Pentru acest ajutor direct, țările candidate la aderare (*inclusiv noii membrii din 2004*) vor avea acces eşalonat, cu un procent față de nivelul acordat fermierilor europeni din statele deja membre ale UE. Această eşalonare va dispărea în anul 2011, când politica agricolă comună nu va mai diferenția între țările membre în funcție de momentul integrării acestora. Această formă de subvenție se va acorda în funcție de îndeplinirea unor standarde sanitare și de mediu.

Alte ajutoare financiare pentru care fermierii români vor fi eligibili din momentul aderării se referă la:

- schemele de pensionare anticipată (UE plătește, în tranșe egale pe durata a 10 ani, până la 15.000 Euro/an pentru fermierii de peste 55 de ani, dar care nu au împlinit vârsta pensionării, care au lucrat în agricultură cel puțin 10 ani și care abandonează activitățile comerciale);
- stimularea angajării fermierilor tineri (UE plătește o sumă de până la 25.000 euro pentru fiecare nou fermier sub 40 de ani, sau subvenționează dobânda la împrumuturile pe care le face acesta);
- firmele viabile economic și care corespund standardelor sanitare, de mediu și de bunăstare a animalelor, pot primi subvenții pentru creșterea capacității de procesare și distribuție;
- fermierii din zonele defavorizate agricol, considerate a fi zonele montane, cele afectate de anumite dezavantaje teritoriale și alte zone asimilabile, pot primi plăți compensatorii pentru a fi stimulați să continue cultivarea terenului, prezervarea stilului de viață rural și respectarea standardelor de mediu. Valoarea plăților compensatorii variază între 25 și 200 Euro pe hectar pe an;

- fermierii din zonele cu constrângeri de mediu pot primi, suplimentar, până la 200 Euro pe hectar, pentru compensarea costurilor determinate de adaptarea la standardele de mediu ale UE;

- fermierii care au folosit în ultimii cinci ani (față de data evaluării) metode de producție agricole care nu au dăunat mediului, pot primi subvenții pentru a nu se abate de la standardele de mediu ale UE. Valoarea acestor subvenții nu poate depăși 600 Euro pe hectar pentru recoltele anuale și 900 Euro pe hectar pentru recoltele periodice, și 450 Euro pe hectar pentru toate celelalte întrebuițări ale terenului agricol.

În plus, fermierii din noile state membre vor avea acces direct și nediscriminatoriu la măsurile de piață (subvenții indirecte) ale Politicii Agricole Comune, cum ar fi acoperirea diferențelor de preț dintre prețul de export în afara UE și prețul de intervenție al UE, sau protecția asigurată pe piețe specifice reglementate de UE. Toate acestea vor contribui la stabilizarea veniturilor fermierilor din noile state membre ale UE.

8. De ce trebuie înlocuite culturile de viță de vie hibridă?

România este țara viticolă, membră din anul 1928, a Oficiului Internațional al Viei și Vinului. România este exportator tradițional de vinuri, recunoscute și apreciate pe piețele externe. Prin mărimea suprafețelor viticole și a producțiilor realizate, România se situează printre primele 10 țări viticole din lume. În ultimii douăzeci de ani patrimoniul viticol al României a scăzut de la 286,2 mii ha la 271,7 mii ha. În România, o mare parte din suprafața viticolă (circa 50% din cele 225.000 ha) este cultivată cu viță hibrid.

În Uniunea Europeană, producția de vin, plantările și defrișările sunt strict controlate în toate statele cu patrimoniu viti-vinicol, iar piața vinului este reglementată unitar.

Studii realizate în Uniunea Europeană au arătat că vinul obținut din hibrizi este slab calitativ și afectează sănătatea consumatorilor. Din această cauză și pentru a realiza o piață comună a produselor viti-vinicole, în cadrul politicii referitoare la producția de vin, în UE s-a luat decizia clasificării soiurilor de viță de vie, clasificare ce a fost preluată și în legislația românească.

Soiurile de viță de vie aflate în cultură se clasifică în următoarele grupe:

- a) recomandate;
- b) autorizate;
- c) autorizate temporar;
- d) interzise.

Soiurile recomandate sunt cele care valorifică cel mai bine condițiile de mediu și își pun în valoare, în cel mai înalt grad, potențialul calitativ și productiv în arealele în care sunt cultivate. Soiurile recomandate sunt avizate cu precădere la extinderea în plantații.

Soiurile autorizate sunt cele care, prin însușirile lor biologice și tehnologice, își pun în valoare potențialul calitativ și cantitativ, sub potențialul soiurilor recomandate, în condițiile arealului lor de cultură. Soiurile autorizate pot fi extinse în mod complementar, alături de cele recomandate.

Soiurile autorizate temporar sunt cele aflate în cultură, dar care se comportă mai puțin satisfăcător sau nesatisfăcător în condițiile arealelor respective. Soiurile autorizate temporar nu pot fi promovate în noile plantații din podgoria sau centrul viticol în care au o comportare mediocră sau slabă. Din această categorie fac parte atât soiurile care aparțin speciei *Vitis vinifera* din sortimentul vechi local, cât și hibrizii interspecifici.

Soiurile interzise sunt cele care, prin însușirile lor biologice sau tehnologice, influențează în mod negativ calitatea produselor vitivinicole. Din această categorie fac parte hibrizii direct producători, denumiți HDP. Lista cuprinzând soiurile interzise se aprobă prin ordin al ministrului agriculturii, alimentației și pădurilor.

Ministerul Agriculturii, Alimentației și Pădurilor a elaborat lucrarea de zonare a soiurilor de viță de vie recomandate și autorizate pentru cultura în cadrul fiecărui areal, adoptată prin Ordinul Ministrului agriculturii, alimentației și pădurilor nr. 546/2002, urmând a fi actualizată ori de câte ori va fi necesar.

Suprafețele plantate cu soiuri interzise, respectiv cele cu hibrizi direct producători, situate în arealele viticole și în extravilanul localităților din afara arealelor viticole, se supun defrișării într-un interval de 15 ani de la data publicării legii 244/2002 (legea vinului), pe baza unor programe de sprijin de reînființare a plantațiilor, aprobate de Ministerul Agriculturii, Alimentației și Pădurilor.

Pentru suprafețele plantate cu hibrizi producători direcți situate în arealele viticole delimitate, Ministerul Agriculturii, Alimentației și Pădurilor a adoptat cadrul legal armonizat cu regulamentul european care prevede posibilitatea de a pune gratuit la dispoziția producătorilor viticoli, materialul săditor din soiuri recomandate și autorizate pentru replantare.

Înființarea plantațiilor de viță de vie în suprafața de peste 0,1 ha de agent economic sau de familie, precum și extinderea celor existente peste această suprafață se fac numai cu *soiuri recomandate și autorizate*. Modificarea sortimentului unor plantații existente, prin supra-altoiri, se poate face numai prin folosirea soiurilor din aceste categorii.

Sunt interzise plantarea de hibrizi direct producători în arealele viticole și în extravilanul localităților situate în afara arealelor viticole, precum și folosirea materialului săditor provenit din vițe de hibrizi direct producători, pentru plantare în golurile din viile cu soiuri nobile din amplasamentele menționate.

Plantarea hibrizilor interspecifici cu rezistență relativă la boli, care sunt obținuți prin încrucișări complexe între soiuri de *Vitis vinifera* și soiuri aparținând altor specii ale genului *Vitis*, pe suprafața de cel mult 0,1 ha de familie, poate fi făcută numai în intravilanul localităților situate în afara arealelor viticole, în scop ornamental și pentru asigurarea consumului familial. Lista cuprinzând acești hibrizi interspecifici este cuprinsă în catalogul Oficial al soiurilor de plante de cultură din România.

Încălcarea legii prin plantarea de hibrizi direct producători în arealele viticole sau în extravilanul localităților situate în afara arealelor viticole se sancționează cu amendă contravențională de la 30.000.000 lei la 50.000.000 lei.

Nerespectarea prevederilor legii 244/2002 are drept consecință, pe lângă sancționarea cu amenda contravențională, și defrișarea plantației. În cazul în care cultivatorul nu aduce la îndeplinire măsura de defrișare în termen de cel mult 6 luni de la constatarea faptei, direcția pentru agricultură și dezvoltare rurală județeană și a municipiului București procedează la defrișarea plantației și îl obligă pe cel în cauză la plata tuturor cheltuielilor aferente.

Pentru abandonul definitiv al suprafețelor cu hibrizi direct producători interziși la plantare, mai mari de 0,1 ha de agent economic sau de familie, a fost adoptat cadrul legal care permite acordarea de prime de abandon în condițiile prevăzute de normele metodologice de aplicare a legii vinului.

România a solicitat în negocierile de aderare pe Capitolul 7 – Agricultură, o perioadă de tranziție de 8 ani, până la data de 31 decembrie 2014, pentru eliminarea din cultură a viilor de hibrizi direct producători. (Reglementarea Comisiei EC 1493/1999). Perioada de tranziție de 8 ani este necesară pentru eliminarea din cultură a viilor de hibrizi direct producători impusă de R (EC) nr. 1493/1999, care prevede folosirea exclusivă a soiurilor nobile pentru vin, recomandate și autorizate la plantare recunoscute și admise în clasificarea varietăților de viță de vie, precum și a hibrizilor interspecifici rezultați prin încrucișări între *Vitis vinifera* și alte specii ale genului *Vitis*.

Eliminarea din cultură a viilor de hibrizi direct producători, se realizează după următorul grafic:

- 2002: identificarea și delimitarea suprafețelor de vii de hibrizi direct producători situate în arealele viticole și în afara arealelor viticole, în extravilanul și intravilanul localităților, pe județe și pe soiuri;
- 2003 – 2006: eliminarea suprafețelor de vii de hibrizi direct producători situate în extravilanul localităților din afara arealelor viticole și din arealele viticole pe 35.000 ha, cu o rată anuală de defrișare de 8.750 ha;

- 2007 – 2010: eliminarea suprafețelor de vii de hibrizi direct producători situate în extravilanul localităților din afara arealelor viticole și din arealele viticole pe 35.000 ha, cu o rată anuală de defrișare de 8.750 ha;
- 2011 – 2014: înlocuirea opțională a viilor de hibrizi direct producători din intravilanul localităților situate în areale și în afara arealelor viticole pe suprafața de circa 52.000 ha.

În perioada 2003 – 2014 prin programele de restructurare și reconversiune se vor putea replanta anual circa 2.000 ha cu soiuri nobile recomandate și autorizate prin înlocuirea viilor de hibrizi direct producători.

În stabilirea acestor etape, s-a avut în vedere:

- eșalonarea costurilor mari impuse de investițiile semnificative reprezentând 190 milioane Euro pentru defrișare, replantare sau prime de abandon;
- opțiunea liber consimțită a producătorilor privați pentru renunțarea la cultura viilor de hibrizi direct producători.

Monitorizarea potențialului de producție viticolă se asigură prin Inspekția de Stat pentru Controlul Tehnic Vitivinicol (ISCTV).

Potrivit prevederilor Legii viei și vinului în sistemul organizării comune a pieței vitivinicole, ISCTV acordă:

- drept de plantare nouă;
- drept de replantare;
- drept de plantare pe o rezervă de teren.

Folosirea dreptului de plantare se realizează prin eliberarea autorizației de plantare de către direcțiile generale pentru agricultură și industrie alimentară județene și a municipiului București.

La acordarea dreptului de plantare și a fondurilor pentru programele de restructurare se are în vedere obligativitatea existenței inventarierii plantațiilor viticole la beneficiarii care solicită aceste drepturi și fonduri.

Adoptarea și implementarea acquis-ului

Până în prezent au fost transpuse în legislația românească majoritatea reglementărilor de ordin tehnic ale Uniunii Europene, dintre care cea mai importantă este LEGEA nr. 244 din 29 aprilie 2002 a viei și vinului în sistemul organizării comune a pieței vitivinicole publicat în Monitorul Oficial cu numărul 333 din data de 20 mai 2002. Normele metodologice de aplicare a legii 244/2002 au fost aprobate prin HG 1134/2002 (M. Of 798/04.11.2002).

9.Oamenii nu vor mai putea face țuică acasă?

La nivelul anului 2003, în România erau 147 de distilării și 1.500 de îmbuteliatori de băuturi alcoolice, din care autorizați de Ministerul Agriculturii sunt doar 90 de distilării și 150 de îmbuteliatori. Cea mai mare parte de îmbuteliatori neautorizați se ocupă cu distilarea alcoolului din fructe (prune, mere etc.), obținând o gamă extrem de variată și de neomogenă calitativ de băuturi alcoolice, care sunt denumite în multe cazuri generic țuică. Dat fiind faptul că procesul de producție nu este autorizat, nici taxele aferente producției nu sunt plătite, ceea ce permite desfacerea produselor la prețuri foarte mici.

Ținând cont de nivelul de sărăcie din România, alcoolul ieftin este primul vizat de o largă pătură de consumatori (în condițiile în care România este pe locul 11 la consumul de alcool din Europa cu excepția Rusiei). Ori sursa principală de alcool ieftin este exact piața neagră, așa cum am arătat mai sus.

Pe lângă aspectul ilegalității fiscale, la care o să revenim imediat, lipsa unui proces de autorizare al producerii de băuturi alcoolice poate duce la afectarea directă a sănătății consumatorilor. Cel mai grav aspect în acest sens, reliefat într-o analiză a asociației patronale a producătorilor de alcool - GARANT, este folosirea de către producătorii neautorizați a unor instalații de distilare a alcoolului artisanale, cum ar fi cazane de aramă sau chiar de plumb, ceea ce poate duce la intoxicarea cu metale grele, cu nenumărate

consecințe dramatice asupra sănătății consumatorilor. În plus, procesul de distilare în sine este total neigienic, riscurile de îmbolnăvire fiind extrem de ridicate.

Pentru a elimina riscurile de toxicitate și lipsa de igienă, în Uniunea Europeană autorizarea producerii de alcool destinat comerțului este o condiție obligatorie, implementată cu rigurozitate.

România deja a transpus prevederile legale ale legislației europene în legislația autohtonă. Pe măsură ce momentul aderării se apropie, implementarea acestor prevederi va trebui să se facă cu tot mai multă strictețe, astfel încât producătorii ilegali de băuturi alcoolice fie să își înceteze activitatea, fie să intre în legalitate prin conformarea la normele legale de igiena și securitate a sănătății.

Pentru produsele alcoolice destinate vânzării, aceste norme de igienă și protecție a sănătății consumatorilor sunt verificate de o autoritate competentă, care eliberează și autorizația de producție.

În consecință, țuica ce va fi comercializată nu va putea fi produsă oriunde, în orice fel de condiții sau din orice materie primă. În cazul în care un mic producător va dori să continue producerea și comercializarea acestui tip de băutură, el va trebui să se înregistreze ca atare, fie obținând statutul de persoană fizică autorizată, fie de asociație familială, fie înregistrându-se sub forma unei societăți comerciale (de ex. SRL). În cadrul procedurii de înregistrare, după ce va dovedi îndeplinirea normelor sanitare, producătorul va trebui să aleagă clasa de bauturi alcoolice pe care dorește să le producă, având obligația de a păstra standardele de producție constante.

De asemenea, producerea băuturilor alcoolice pentru comerț este, în fiecare stat membru al UE, supusă unui regim fiscal. România a preluat prevederile comunitare, fiind în plin proces de armonizare în acest domeniu. Principalele taxe asupra producerii de alcool și băuturi alcoolice sunt accizele. Accizele sunt taxe indirecte, percepute într-o singură fază a ciclului economic, și care se regăsesc în prețul de vânzare al bunurilor asupra cărora se aplică. Pentru băuturile alcoolice, accizele sunt în prezent 150 Euro pe hectolitru alcool pur. Asta înseamnă că pentru 1 litru de țuică la 40 grade, accizele sunt 24.000 lei. (150 Euro / 100 litri x 40% x 40.000lei). Se observă că impactul asupra prețului final este considerabil. Mai mult, preluarea integrală a *acquis-ului comunitar*, presupune atingerea unui nivel minim de accize pentru băuturile alcoolice de 550 Euro pe hectolitru alcool pur. Ceea ce pentru 1 litru de țuică la 40 grade ar însemna un plus de 88.000 lei în prețul final.

Din cele de mai sus se poate deduce de altfel că rațiunea principală de operare în piața neagră a micilor producători de alcool nu este teama de autorizarea sanitară, ci mai degrabă dorința de a se sustrage regimului fiscal destul de apăsător.

Autoritățile române, conștiente fiind de aceste considerente, au prezentat situația existentă în cadrul negocierilor de aderare pe capitolul 10 – Impozitarea. Dată fiind puterea de cumpărare scăzută a românilor, și tentația de a achiziționa pe piața neagră atunci când prețurile ar deveni prohibitive, România a negociat și obținut o așa numită perioadă de tranziție (de cinci ani) în ceea ce privește armonizarea cu nivelul minim de accizare existent în UE. Ca urmare, România nu va trebui înainte de 31 decembrie 2011 să ajungă la nivelul de 550 Euro pe hectolitru alcool pur. Între timp însă, nivelul minim al accizelor va crește gradual, după un calendar stabilit de comun acord cu UE.

Mai mult, dată fiind tradiția de consum a românilor, și specificul național al producerii de distilate de fructe, numite generic țuică, destinat autoconsumului, România a obținut o derogare de la prevederile europene, prin care micii fermieri pot produce o cantitate de țuică de 50 litri pe gospodărie în decursul unui an, la o concentrație de 40% alcool, într-un regim fiscal special, care nu se supune accizelor menționate mai sus.

Trebuie însă menționat faptul că micii producători sunt obligați chiar și în aceste condiții să se înregistreze legal, și să îndeplinească normele sanitare cerute de lege.

Pentru a concluziona, românii vor putea produce țuica acasă și după aderarea la UE. Dacă se decid să producă numai pentru consumul lor propriu, până la 50 de litri pe an, nu vor plăti taxe suplimentare la stat. Dacă vor produce însă peste 50 de litri pe an, sau vor dori să comercializeze țuica pe piață, ei vor trebui să plătească și accizele aferente. În plus, în toate cazurile, micii producători vor trebui să se înregistreze legal, și să îndeplinească standardele minimale de igienă și de protecție a consumatorului prevăzute de lege.

10. De ce nu se mai pot sacrifica animalele ca până acum? Vor trebui țărani români să renunțe la obiceiuri precum tăierea porcului de Crăciun sau a mielului de Paște?

Există două aspecte importante în ceea ce privește sacrificarea animalelor.

În primul rând, sacrificarea animalelor pentru consumul uman trebuie să respecte normele de igienă și protecție a consumatorilor. Animalele pot fi sacrificate numai în locuri special amenajate, prevăzute cu anumite condiții de colectare a materialelor ce pot duce la contaminarea cărnii, cu utilități ce respectă normele de protecție a mediului și unde procesul de producție permite evitarea riscurilor de contaminare și îmbolnăvire.

În al doilea rând, în procesul de sacrificare a animalelor trebuie să se ia în considerare protecția acestora, pentru a nu le supune la suferințe inutile și la stres. Prevederi legate de sacrificarea animalelor au existat în UE încă din 1974 (Directiva Consiliului 74/577/CE), însă ele au fost în timp extinse, mai întâi prin adoptarea Convenției Europene privind protecția animalelor la sacrificare – 1988, iar apoi prin adoptarea în 1993 a Directivei Consiliului 93/119/EEC. Mai mult, pentru a marca importanța acestui subiect în cadrul UE, în textul Tratatului de la Amsterdam al Uniunii Europene, intrat în vigoare la 1 mai 1999, a fost adoptat un protocol special privind *protecția și bunăstarea animalelor* prin care se recunoaște faptul că animalele au simțuri și se prevede protejarea lor în cadrul politicilor europene.

Sacrificarea animalelor domestice presupune un anumit grad de brutalitate, care poate implica durere și suferință din partea animalelor sacrificate. Există persoane care consideră că sacrificarea animalelor nu este un lucru etic. Legislația comunitară referitoare la practicile de sacrificare urmărește exact reducerea suferințelor animalelor prin folosirea unor metode autorizate de a anestezia și a ucide animalele, bazate pe cunoașterea științifică și pe o bogată experiență practică adunată în timp.

Ca atare, Directiva Consiliului 93/119/EEC precizează în detaliu procedura care trebuie respectată pentru sacrificarea animalelor. Astfel, înainte a sacrificării animalele trebuie transportate și întreținute în condiții cât mai bune, imobilizate, asomate sau ucise instantaneu, sângerate, după caz.

Spre exemplu, pentru asomare sunt permise următoarele metode – folosirea unui pistol de asomare, lovitură precisă cu instrument mecanic, electronarcoza, folosirea dioxidului de carbon. Pentru ucidere se pot folosi următoarele metode – împușcare cu pistol/pușcă, electrocutare, asfixiere cu dioxid de carbon. Alte tipuri de asomare/ucidere sunt permise ca derogare, în condițiile în care se respectă principiul general de protecție și bunăstare a animalelor.

Directiva Consiliului 93/119/EEC face distincția între sacrificarea animalelor pentru larg consum și pentru consum propriu. În ceea ce privește sacrificarea pentru larg consum, aceasta poate fi făcută doar în abatoare special amenajate, respectând cu strictețe atât condițiile legate de bunăstarea animalelor descrise mai sus cât și cele referitoare la normele sanitare și de igienă pentru protecția consumatorilor.

Pentru consum propriu, legislația națională prevede o derogare de la obligativitatea asomării animalelor înainte de tăiere, *până la data aderării României în UE*.

În România, legislația privind sacrificarea animalelor a fost reglementată mai întâi prin Ordinul MAA nr. 172/2000 privind Norma sanitară veterinară pentru protecția animalelor în timpul tăierii sau uciderii. Mai apoi, pentru transpunerea completă a Directivei Consiliului 93/119/EEC în legislația românească, a fost

adoptat Ordinul MAAP nr. 425/ 19.09.2002 (M.Of. nr.887/9.12.2002) privind Norma sanitară veterinară pentru protecția animalelor în timpul tăierii sau uciderii.

Prevederile Normei sanitare veterinare mai sus menționate sunt implementate cu derogarea prevăzută în ordinul MAPAM 924/2003 referitor la animalele sacrificate pentru consum propriu.

Conform prevederilor legale, în cadrul Institutului de Diagnostic și Sănătate Animală cât și în structura celor 42 direcții sanitare veterinare județene sunt organizate de compartimente de protecție a animalelor.

Revenind la întrebarea inițială, răspunsul este *că începând cu 2007, sacrificarea animalelor nu se va mai face cu brutalitate, ci respectând bunăstarea animalelor și urmărind procedurile specifice care minimizează suferința acestora*. Normele pentru abatoare vor fi mult mai severe, asigurând atât bunăstarea animalelor, cât și normele sanitare și sanitar-veterinare importante pentru protecția consumatorilor. Pentru consumul propriu al gospodăriilor, normele sunt mai puțin explicite, însă suficient de clare pentru a determina modificări substanțiale ale procedurii actuale de sacrificare. În mod evident vor apărea costuri suplimentare, însă aceste inconveniente sunt minore în comparație cu beneficiile aduse în materie de securitate medicală.

În ceea ce privește tradițiile românești de tăiere a porcului/a mielului, schimbările nu vor fi chiar dramatice. Însăși construcția europeană presupune păstrarea diversităților naționale și regionale, de aceea integrarea europeană urmărește păstrarea tradițiilor și a obiceiurilor noilor state membre, nu schimbarea lor.

Este adevărat însă că normele privind sacrificarea animalelor vor trebui respectate și în aceste situații speciale. Prin urmare, dacă până acum sacrificarea în gospodării a porcilor de Crăciun/mielilor de Paste permitea, pe lângă consum propriu și comercializarea unei anumite cantități de carne rămasă ca surplus, mai mult sau mai puțin legal, *după aderarea la Uniunea Europeană acest lucru este strict interzis*. Singurele locuri din care se poate obține carne pentru comercializare vor fi abatoarele autorizate. Dacă există mici gospodării, care cred că se pot extinde pentru a comercializa carne de porc/miel, ele trebuie să-și construiască și autorizeze un abator, respectând prevederile legale. În acest mod, spre exemplu, situația de astăzi din România, în care numai 49% din totalul cărnii de porc trece prin lanțul comercial oficial, restul fiind consum propriu și comerț neautorizat, va trebui să se schimbe. Toate acestea în condițiile în care în România carnea de porc este cel mai important tip de carne, deținând circa jumătate din producția de carne în perioada 1996 - 2000.

Ce este important de precizat este faptul că cele zece țări candidate care vor intra anul viitor în UE au obținut în cadrul politicii de sprijin pentru agricultură un program de susținere a gospodăriilor de semi-subsistență, adică acelea care produc pentru consum propriu, dar și comercializează pe piață surplusul de produse. Aceste gospodării vor putea beneficia de până la 1000 euro pe an pentru a putea deveni entități comerciale autorizate în conformitate cu normele comunitare.

Obiceiul tăierii porcului de Crăciun sau a mielului de Paște cu siguranță nu va dispărea. Va fi nevoie doar de unele schimbări în modul în care sunt făcute aceste sacrificări, astfel încât animalele să nu fie brutalizate, să nu fie sacrificate de persoane neautorizate, iar normele de igienă să fie respectate.

11. În ce condiții vor putea oamenii să-și taie copacii din curte?

În Uniunea Europeană prevederile legislative nu se adoptă doar de dragul de a complica viețile oamenilor. În plus, întreaga legislație europeană se bazează pe drepturile de proprietate și de libertate ale cetățenilor Uniunii. Prin urmare, dacă în cadrul unei gospodării se decide că un anumit copac trebuie tăiat, decizia rămâne la latitudinea gospodăriei, acolo unde se poate calcula cel mai bine oportunitatea unei astfel de decizii. Este de altfel o extrapolare a principiului subsidiarității, care prevede că deciziile și autoritatea trebuie lăsate la nivelul la care acestea sunt cel mai eficiente.

Există poate și cazuri excepționale – dacă copacul cu pricina este monument al naturii, sau dacă are o

importantă în patrimoniul cultural al țării. Spre exemplu, presupunând că teiul lui Eminescu ar fi fost într-o gospodărie privată, decizia de a-l tăia ar fi fost poate contestată de autoritățile publice.

Altfel însă, copacii din curte se pot tăia de către proprietari după voia lor, presupunându-se că aceștia vor ști cel mai bine să-și maximizeze bunăstarea lor și a gospodăriilor pe care le dețin.

În concluzie, nu există o reglementare la nivelul Uniunii Europene referitoare la tăierea copacilor din curțile gospodăriilor. Pentru tăierea arborilor în zonele urbane sau rurale, în afara gospodăriilor private, reglementările sunt date de autoritățile locale sau centrale.

12. Ce modificări aduce aderarea la Uniunea Europeană în ceea ce privește identificarea și înregistrarea animalelor? Este adevărat că toate animalele trebuie să aibă implantate microcipuri? Animalele vor avea nevoie de pașaport când vor fi scoase din țară?

Identificarea animalelor a devenit o prioritate în Uniunea Europeană, mai ales după ce bovinele au fost afectate de criza de encefalopatie spongiformă, cunoscută în limbaj neștiințific ca maladia vacii nebune. Deși existau și mai înainte prevederi legislative privind identificarea și înregistrarea animalelor, în ultimii ani gradul de detaliere al acestora a fost mult sporit.

Cea mai comprehensivă procedură de identificare și înregistrare se adresează bovinelor. Implementarea procedurii se realizează cu ajutorul a patru instrumente:

- marca (crotalia) pe urechea animalului;
- bază de date computerizată la nivel național cu evidența animalelor;
- pașaportul animalului;
- registrul de exploatare întocmit de fiecare deținător de animale.

Crotalierea este și ea reglementată în detaliu. Fiecare crotalie (marcă) trebuie să conțină cel puțin numele, codul sau sigla autorității competente de înregistrare a statului care a emis crotalia, precum și o serie de caractere după cum urmează:

- primele două caractere, alfanumerice, care să identifice statul unde animalul a fost înregistrat pentru prima oară (ex. pentru România – RO);
- următoarele caractere, numerice, maxim 12, care să conțină numărul de identificare al animalului.

Baza de date computerizată la nivel național cade în sarcina autorităților naționale competente, care trebuie să înregistreze la nivel local, iar mai apoi să valideze rezultatele la nivel central, astfel încât să fie evidențiate toate mișcările animalelor (schimbare de proprietate, natalități, mortalități, exporturi, importuri).

Pașaportul animalului trebuie să conțină înregistrările privind numărul unic de identificare a animalului, nașterea acestuia (locatie, dată), transferurile de proprietate, semnătura deținătorului, numele autorității emitente, data emiterii documentului etc. Atât pașaportul cât și crotalia însoțesc animalul pe toată durata vieții sale.

Registrul de exploatare trebuie să conțină înregistrările privind numărul unic de identificare a animalului, nașterea, transferul, moartea animalului, adresa proprietarului și/sau deținătorului după caz, numele și semnătura reprezentantului autorității competente care a făcut verificarea datelor înregistrate etc.

În cadrul Uniunii Europene se cercetează posibilitatea înlocuirii crotaliei cu mărci de identificare electronică (crotalii auriculare sau bolusuri ruminale) în stomacul animalului. Comisia Europeană investighează posibilitatea folosirii la scară largă a acestei modalități de identificare, în cadrul Centrelor sale de cercetare (Joint Research Centers).

Dacă pentru bovine cadrul de reglementare este extrem de complex, pentru celelalte animale el este mai puțin sever, însă tendința Uniunii Europene este să extindă reglementările pentru bovine și pentru celelalte categorii de animale.

România a definitivat transpunerea legislației comunitare specifice (Reglementarea CE1760/2000), până la data de 30 iunie 2002.

Responsabilitatea privind identificarea și înregistrarea animalelor în România revin Agenției Naționale Sanitare Veterinare care coordonează întreaga activitate în acest domeniu precum și Agenției Naționale pentru Ameliorare și Reproducție în Zootehnie, care deține în prezent o bază de date computerizată în care sunt înregistrate bovinele aflate sub incidența unor programe de selecție pentru controlul producției și reproducției.

În România, toate animalele pentru producție aflate în proprietatea deținătorilor particulari sunt înregistrate în evidențele Consiliilor Locale din cadrul primăriilor, fiind înscrise în Registrul Agricol (Ordonanța de Guvern nr. 1/13.03.1992, privind Registrul Agricol). Înregistrările sunt obligatorii pentru deținătorii și proprietarii de animale, fiind realizate pe suport de hârtie și referindu-se la toate modificările de proprietar, mișcările animalelor, natalități și mortalități.

Bovinele (femelele) aflate în controlul oficial al producției și taurii de reproducție, reprezentând aproximativ 20 % din numărul total al acestora sunt înregistrate într-o bază de date computerizată aflată în gestiunea Agenției Naționale pentru Ameliorare și Reproducție în Zootehnie.

Bovinele și ovinele destinate exportului sunt identificate obligatoriu de către serviciile veterinare, prin crotaliere auriculară, iar ecvideele(cabalinele) pentru export destinate abatorizării sunt identificate prin marcarea pe laturile gâtului și/sau pe copită. Ecvideele înregistrate, destinate exportului permanent sau temporar (pentru participare la competiții hipice) sunt însoțite de pașaport individual, similar cu cel utilizat de Statele Membre, în care sunt înscrise și detaliile de identificare ale fiecărui animal. De asemenea, legislația națională în vigoare prevede identificarea prin crotaliere a bovinelor, ovinelor, și porcinelor destinate abatorizării.

Anual, sunt înregistrate prin listare de către medicii veterinari, toate animalele care sunt supuse acțiunilor sanitare veterinare obligatorii (vaccinări, tuberculinări și alte teste de diagnostic), cuprinse în „Programul de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii de boli de la animale la om și de protecție a mediului”, precum și alte animale înscrise în registrul agricol.

Pentru animalele existente în gospodăriile populației responsabilitatea declarării acestora revine deținătorilor sau proprietarilor de animale, prin înscriere oficială în registrul agricol ce se ține de către primării, iar pentru colectivitățile de animale (exploatații, ferme, ferme anexe) responsabilitatea privind modificările apărute în efectiv, revine conducerii executive a acestora.

Deținătorii și proprietarii de animale au responsabilitatea prevăzută prin lege de a anunța orice modificare apărută în efectiv, atât la primăriile locale cât și la serviciile veterinare locale în a căror rază se află.

România va implementa un sistem național de identificare și înregistrare a animalelor în conformitate cu *acquis-ul comunitar* în domeniu, până la data de 31 decembrie 2005. În conformitate cu prevederile legislației comunitare în domeniu, responsabilitatea pentru identificarea și înregistrarea animalelor va reveni în totalitate Administrației veterinare centrale din România.

Identificarea și înregistrarea tuturor bovinelor din România va fi finalizată până la data de 30 iunie 2004. Până la data de 31 decembrie 2004, va fi emisă fișa computerizată (pașaportul) pentru bovine.

Identificarea și înregistrarea porcinelor și ovinelor va fi finalizată până la data de 31 decembrie 2005, în conformitate cu calendarul de implementare a Sistemului Național de Identificare și Înregistrare a Animalelor, adoptat de Administrația veterinară centrală a României.

România va consolida capacitatea instituțională privind Sistemul Național de Identificare și Înregistrare a Animalelor, prin organizarea în cadrul administrației veterinare centrale a unui compartiment specializat care va avea responsabilitatea gestionării și monitorizării întregii activități desfășurate în vederea identificării și înregistrării animalelor, precum și atribuții de coordonare a structurilor din teritoriu implicate în această activitate.

În România, sistemul de identificare și înregistrare a animalelor are ca bază legislativă următoarele acte normative :

- Ordinul ministrului agriculturii și alimentației nr. 110/2000, pentru constituirea Comitetului de Pilotaj pentru declararea, înscrierea, identificarea, înregistrarea și adeverirea proprietății animalelor;
- Legea nr. 25/2003 care aprobă OUG nr. 113/2002 privind identificarea și înregistrarea bovinelor din România;
- OUG nr. 113/2002 privind identificarea și înregistrarea bovinelor din România;
- Ordinul MAAP nr. 320/2002 pentru aprobarea normei sanitare-veterinare de implementare a sistemului de identificare și înregistrare a bovinelor referitoare la înregistrarea exploatațiilor, crotalii auriculare, registre de exploatație și pașapoartele bovinelor;
- Ordinul MAAP nr. 345/2002 pentru aprobarea normei sanitare veterinare privind sistemul de identificare și înregistrare a bovinelor, corelat cu etichetarea cărnii de bovine și a produselor din carne de bovine;
- Ordinul MAAP nr. 166/2003 pentru aprobarea normei sanitare veterinare privind identificarea și înregistrarea suinelor, ovinelor și caprinelor;
- Ordinul MAAP nr. 167/2003 pentru aprobarea normei sanitare veterinare privind identificarea ecvinelor.

În concluzie, pentru a răspunde direct la întrebările inițiale, se poate afirma că nu este încă nevoie de identificare electronică a animalelor, cu excepția cailor, însă este posibil ca într-un viitor nu foarte îndepărtat să se ajungă la folosirea mărcilor de identificare electronică pe scară largă pentru a se ține evidența animalelor, mai ales ținând cont de formarea bazelor de date computerizate la nivel național. România este încă în plin proces de armonizare în ceea ce privește identificarea și înregistrarea animalelor, fiind necesari încă câțiva ani pentru a se reuși implementarea totală a prevederilor comunitare. În ceea ce privește necesitatea emiterii de pașapoarte pentru exportul de animale, se poate afirma că într-adevăr pașapoartele sunt necesare deja pentru cabaline (ecvidee) înregistrate și probabil vor fi necesare și pentru export. Cu cât România va adopta mai repede aceste prevederi, cu atât mai mari vor putea fi exporturile țării noastre către Uniunea Europeană în aceste domenii (animale și carnea acestora).